

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „РИМСКО ПРАВО – ПРАКТИКУМ II“
ОД ДОЦ. Д-Р ДИМИТАР АПАСИЕВ, ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 1102-84/26 (23.5.2019 г.) од 177. редовна седница на Наставно-научниот совет на Правен факултет, одржана на 22 мај 2019 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р **Мирјана Поленак-Аќимовска**, редовен професор во пензија, Правен факултет „Јустинијан Први“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје;
- д-р **Војо Беловски**, редовен професор, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „**РИМСКО ПРАВО – ПРАКТИКУМ II**“ од **авторот доц. д-р Димитар Апасиев**, наменет за студентите на прв циклус студии на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

* * *

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Правниот факултет при УГД го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Општи податоци за ракописот

Ова учебно помагало, односно интересен електронски практикум од авторот доц. д-р Димитар Апасиев носи наслов „РИМСКО ПРАВО – ПРАКТИКУМ II“ со поднаслов „Коментари на Старото римско право“.

Наменет е за студентите од прва академска година на Правниот факултет при УГД коишто во вториот (парен/летен) семестар го слушаат задолжителниот предмет Римско право, со број на часови 3+2+2, кој носи 8 ЕКТС кредити.

Приложениот ракопис е во согласност со Наставната програма / силабусот по конкретниот предмет и опфаќа теми кои се покриени во курикулумот, т.е. наставната материја за студиската програма за којашто е наменет – правни студии (сите насоки).

II. Податоци за обемот на ракописот

Приложениот интересен втор практикум за рецензија содржи 114 страници уредно технички среден и лекториран текст на литературен македонски јазик, во стандарден JIS B5 формат (18,2 cm x 25,7 cm), со единечен проред (1,15) и големина на фонт 11 (Cambria), согласно со интерните правила и упатства на издавачот.

Ракописот на практикумот содржи вкупно 307 коментаторски фусноти и 164 библиографски единици – класифицирани во четири подгрупи: *Класични и средновековни дела; Книги; Периодики и статии; Специјализирани енциклопедии и речници* – од домашни и странски еминентни автори и правни романисти (дадени прво во абецеден, а потоа и во азбучен редослед). Кон крајот е приложена и *кратка биографија на авторот*.

Според предвидениот број на часови по годишниот, т.е. семестрален распоред, како и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип – обемот и содржината на вака приложениот ракопис на овој практикум ги задоволува постоечките зададени критериуми и стандарди.

III. Податоци за постоење на сличен или ист наслов

Според нашите сознанија досега, во македонски услови, на ниво на држава се објавени само два практикума од сличен вид, кои се користат на Правниот факултет „Јустинијан

Први“ при УКИМ – Скопје, како и на Правниот факултет при УГД и тоа:

1. Поленак-Аќимовска Мирјана и Бучковски Владо. *Избор на текстови од Римското право*. Скопје: Правен факултет „Јустинијан Први“, УКИМ, 1995 [во четири досегашни реизданија];

2. Апасиев, Димитар. *Римско право – практикум I*. Штип: УГД [Е-библиотека], 2015.

Но, за разлика од наведените дела од сличен вид, овој ракопис е специфичен бидејќи опфаќа една малку поинаква материја, осврнувајќи се подетално само на првите две кодификации кои постоеле во Старото римско право: *Leges Regiae* и *Lex XII tabularum*.

Оттука, сосем оправдано цениме дека поднесениот ракопис, од научно-стручен аспект, е зрел за објавување заради детално запознавање на младите студенти по право со првичните архаични правни институти, концепти и сфаќања од најстариот период на развојот на римското право и неговите први почетоци, како и педантно следење на нивниот историски развој во еден поширок општествено-економски контекст.

IV. Краток опис на содржината

Од содржински аспект, покрај *Предговорот*, ракописот содржи две глави; Библиографија и Биографски податоци за авторот.

Авторот, следејќи ја традиционалната римска структурологија којашто е присутна во познатите кодификациски дела, од содржински аспект целиот труд т.е. „книга“ (*liber*) - со оглед на ограничениот расположлив простор - го поделил на две „глави“ (*caput*). Тие се поделени на „оддели“ нумерирани со римски броеви, кои натаму се делат на „точки“ (означени со редни арапски броеви).

Првата глава се однесува на *Leges Regiae* – *Кралските закони* (Прарачетите на Римското право). Таа е поделена на седум оддели – и тоа: I. Ромул [1. Општествена класификација; 2. Патронатско право; 3. Јавни работи – државно-политичка организација; 4. Брачно право – положба на жената; 5. Татковско право; 6. Семејни деликти]; II. Нума Помпилиј [7. Религиско право; 8. Кривично право – убиство; 9. Судски денови; 10. Уредување меѓи; 11. Семејни односи]; III. Тул Хостилиј [12. Воено (фецијално) право]; IV. Анк Марциј; V. Тарквиниј Приск [13. Сенатско право]; VI. Серви Тулиј [14. Реформа на јавното право]; и VII. Тарквиниј Гордиот [15. Укинување на постоечкиот поредок]. Тука авторот прави успешен обид на едно место, во превод на македонски јазик, да биде даден најголем дел од зачуваните текстови на *Leges Regiae* - вкупно 37 фрагменти - а при методолошкото структурирање предност во излагањето им дава најпрво на јавноправните, па потоа на приватноправните одредби – притоа избобилно давајќи свои коментаторски фусноти за сите нејасни правни институти.

Втората глава се однесува на *Lex XII tabularum* – *Законот на 12 таблици* (Првиот пишан римски законик). Таа, разбирливо, е поделена на дванаесет оддели, каде што е даден превод на сите зачувани фрагменти од дванаесетте таблици структурирани според делата на старите автори: ТАБЛИЦА I [1. Процесни правила]; ТАБЛИЦА II; ТАБЛИЦА III [2. Должничко ропство]; ТАБЛИЦА IV [3. Брачно и родителско право]; ТАБЛИЦА V [4. Старателско и наследно право]; ТАБЛИЦА VI [5. Приватно-правни одредби – имотно и лично право]; ТАБЛИЦА VII [6. Стварно право – соседско право и службености; 7. Облигационо право]; ТАБЛИЦА VIII [8. Деликтно право (кривично и оштетно право)]; ТАБЛИЦА IX [9. Капитална казна]; ТАБЛИЦА X [10. Ритуално-обредни одредби]; ТАБЛИЦА XI [11. Класна дискриминација; 12. Календар]; ТАБЛИЦА XII [13. Различни несистематизирани правни одредби].

ЗАКЛУЧОК

Учебното помагало „Римско право – практикум II“ од авторот доц. д-р Димитар Апасиев претставува системско дело од областа на почетниот период на развој на римската држава и право, што целосно одговара на потребите на студентите-почетници за кои е наменет. Според содржината, обемот и структурата овој веќе зрел автор умесно се потрудил и успеал во тоа да направи мошне илустративен обид за приближување на оваа правно-историска материја до студентите, на мошне разбирлив, среден, јасен, хронолошки систематизиран и коментаторски начин.

Од сево горенаведено, недвосмислен е заклучокот дека општата педагошка оценка за авторот и ракописот се позитивни, со оглед на богатите научни квалитети и потенцијалот со кој располага Апасиев – па Комисијата заклучува дека приложениот ракопис ги задоволува критериумите за јавно објавување и му предлага на **Наставно-научниот совет на Правниот факултет при УГД да го прифати овој позитивен рецензентски Извештај за ова учебно помагало и ракописот да го одобри за објавување во практикум.**

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Мирјана Поленак-Аќимовска, редовен професор во пензија, с.р.
Д-р Војо Беловски, редовен професор, с.р.